

Dosarul nr. 3ra-997/2018

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (N. Pasecinic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Iurie Bejenaru
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh

examinînd recursul declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul
Justiției al R. Moldova împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea
discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul
declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova a fost respins, fiind menținută
hotărîrea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 10 martie 2017, Ministerul Justiției al R. Moldova a depus cererea de
chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea
discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea deciziei nr. 439/16 din
23 septembrie 2016.

În motivarea pretențiilor reclamantului a indicat că la 02 ianuarie 2017 a fost
informat că prin decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și
asigurarea egalității nr. 439/16 din 23 septembrie 2016, s-a recomandat
Ministerului Justiției al R. Moldova să întreprindă măsurile necesare pentru a
asigura accesibilitatea informației pe pagina web oficială pentru vorbitorii de limbă
rusă.

Reclamantul consideră că faptele constatate prin decizia nominalizată sunt
contrare dispozițiilor legale în vigoare.

Prin hotărîrea nr. 36 din 05 decembrie 2013 a Curții Constituționale, privind
interpretarea art. 13 alin. (1) din Constituție în corelație cu preambulul Constituției
și Declarația de Independență a Republicii Moldova, Curtea s-a exprimat asupra
clauzei constituționale argumentând că statutul limbii de stat are menirea să
contribuie la crearea garanțiilor necesare pentru folosirea ei plenară în toate sferile
vieții politice, economice, sociale și culturale.

S-a menționat că în aceeași hotărâre, Curtea Constituțională reține că limba de stat, limba română, este elementul de identificare a statului, considerat esențial în definirea identității constituționale a statului și populației acestuia, fiind puse alături de drapelul, stema și denumirea oficială a statului, având un rol cheie în sistemul valoric creat prin proclamarea independenței Republicii Moldova.

Ministerul Justiției al R. Moldova a punctat că Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova vine să concretizeze rolul limbii de stat, și anume că limba de lucru în organele puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești, cât și limba de corespondență dintre organele puterii de stat, administrației de stat este limba de stat și, astfel, limbii române i se determină statutul de limbă de stat, iar limbii ruse, alături de limba română, i se atribuie funcția de comunicare între națiuni, statul asumându-și obligația de a asigura condițiile necesare pentru folosirea și dezvoltarea pe teritoriul Republicii Moldova a limbilor populațiilor de alte naționalități care locuiesc în republică (ucraineană, rusă, bulgară, ivrit) pentru satisfacerea necesităților lor național-culturale.

A accentuat reclamantul că statul garantează persoanelor ce aparțin minorităților naționale dreptul la egalitate în fața legii, fapt reglementat în Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor.

Orice discriminare din motivul apartenenței la minoritate națională este interzisă, și în ceea ce ține de publicarea informației pe pagina oficială, astfel reclamantul a remarcat faptul că în conformitate cu pct. 31 al hotărârii Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, informația pe paginile-web oficiale se publică în conformitate cu legislația în vigoare privind funcționarea limbilor și se recomandă traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător, motiv pentru care consideră că publicarea informației în limba oficială denotă un tratament egal față de toți cetățenii Republicii Moldova. Or, discriminarea constituie orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale.

S-a mai precizat că principiul nediscriminării este înscris, practic, în toate tratatele și documentele internaționale de protecție a drepturilor omului, iar în art. 14 din Convenția Europeană este stabilit că exercitarea tuturor drepturilor și libertăților pe care ea le recunoaște trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere sau orice altă situație și astfel, având în vedere complexitatea principiului nediscriminării, pentru facilitarea aplicării acestuia, art. 14 din Convenție explică criteriile de discriminare, iar pentru a fi vorba despre discriminare, situațiile în discuție trebuie să fie comparabile. Or, în cauza dată, situațiile petiționarului, vorbitor de limbă rusă, precum și a cetățenilor Republicii Moldova, care posedă limba de stat sunt identice, deoarece au acces neîngrădit la informațiile postate pe

pagina web a Ministerului Justiției al R. Moldova, prin urmare ambele părți sunt tratate egal.

Ministerul Justiției al R. Moldova a mai specificat că cel de-al doilea criteriu al unei eventuale discriminări acceptate în lumina dispozițiilor art. 14 este ca ea să aibă o justificare obiectivă și rezonabilă or, potrivit prevederilor hotărârii Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, la pct. 31 este recomandat traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător.

Acordarea și folosirea informației în alte limbi, ține nu de dreptul la nediscriminare, ci de drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, iar reieșind din prevederile Regulamentului de activitate a pârâtului, aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012, constatarea încălcării drepturilor acestora nu intră în aria sa de competență.

S-a mai indicat că potrivit art. 8 al Legii cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, prevede că statul asigură publicarea actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională în limbile moldovenească și rusă. Actele normative pot fi vizualizate prin accesarea versiunii în limba rusă a paginii lex.justice.md, posesorul căruia este Ministerul Justiției al R. Moldova.

Reclamantul a punctat că conform art. 11 al Legii nominalizate, informația cu caracter public ce se referă nemijlocit la ocrotirea sănătății, la asigurarea ordinii publice și a securității cetățenilor, precum și informația vizuală în instituțiile Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Procuraturii, se perfectează în limba moldovenească, dar, după caz, la decizia autorităților administrației publice locale, și în altă limbă, în conformitate cu legislația în vigoare.

A menționat reclamantul că reieșind din prevederile respective, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 28 din 30 mai 2002 a constatat că art. 10 și art. 11 alin. (1) din Legea minorităților naționale atribuie limbii ruse o arie de acțiune mai largă decât cea stabilită prin cadrul constituțional și legal în vigoare și, concomitent, informația cu caracter public, în sensul art. 28 și art. 29 din Legea funcționării limbilor, precum și orice alte informații vizuale prezentate populației din Republică, se întocmește în limba de stat și se traduc în limba rusă doar în caz de necesitate.

A specificat Ministerul Justiției al R. Moldova că o asemenea decizie, care este contestată prin acțiunea înaintată, este fără precedent în Republica Moldova și că majoritatea autorităților de stat nu au o pagină oficială în limba rusă.

Totodată, reclamantul a punctat că prin scrisoarea nr. 10/503 din 16 ianuarie 2017 a solicitat Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, revocarea integrală a deciziei pârâtului nr. 139/16 din 23 septembrie 2016, iar prin răspunsul nr. 03/228 din 10 februarie 2016, recepționat la 15 februarie 2017, pârâtul a comunicat că în conformitate cu pct. 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea

discriminării și asigurarea egalității, decizia Consiliului poate fi contestată în instanța de contencios administrativ.

A solicitat Ministerul Justiției al R. Moldova anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 439/16 din 23 septembrie 2016.

Prin hotărârea din 10 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Justiției al R. Moldova împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ a fost respinsă ca fiind depusă peste termen (f.d. 78, 82-88).

Instanța de fond a concluzionat că motivele indicate în cererea de chemare în judecată nu se încadrează în prevederile legii.

Totodată, prima instanță a punctat că pentru contestarea deciziei nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, legea nu prevede obligativitatea respectării căii prelabile de soluționare a litigiului prin formularea unei cereri prelabile, iar pe cale de consecință se constată dreptul reclamantului de a contesta actul administrativ direct în instanță de contencios administrativ.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe la 10 august 2017, Ministerul Justiției al R. Moldova a contestat-o cu apel, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

Prin decizia din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al R. Moldova, fiind menținută hotărârea din 10 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 126, 127-133).

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate și nu și-au găsit reflectarea în probele acumulate la materialele dosarului.

Curtea de Apel Chișinău a mai specificat că prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural adoptînd o hotărîre întemeiată.

Ulterior, la 17 ianuarie 2018 Ministerul Justiției al R. Moldova a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova, casată decizia din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cauza fiind restituită la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 156-165).

Instanța de recurs a concluzionat că în cazul dat termenul de adresare în instanța de judecată a început a curge din data recepționării răspunsului la cererea prelabilă, adică 15 februarie 2017 și prin urmare reclamantul-recurent, înaintînd cererea de chemare în judecată la 10 martie 2017, nu a omis termenul de adresare în instanța de judecată în temeiul Legii contenciosului administrativ.

Instanțele investite cu judecarea fondului au dat o apreciere incorectă cauzei dedusă judecării, fiind interpretate eronat normele de drept material.

Prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de către Ministerul Justiției al R. Moldova, fiind menținută hotărârea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 187, 188-196).

Instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate, nu și-au găsit reflectarea în probele acumulate la materialele dosarului, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural adoptând o hotărâre întemeiată.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 11 iunie 2018 Ministerul Justiției al R. Moldova, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind încălcate normele de drept procedural.

Totodată, recurentul a mai specificat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat prevederile legii cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. Nu au ținut cont de modul de contestare a deciziei emise de către autoritatea respectivă, astfel, eronat au concluzionat că în cauza dată nu urma a fi respectată calea prealabilă de soluționare a litigiului.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 13 iunie 2018 (f.d.199) lipsind însă date privind recepționarea acesteia, în circumstanțele menționate, recursul declarat de Ministerul Justiției al R. Moldova se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 25 iunie 2018 în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, iar la 23 iulie 2018, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a solicitat declararea recursului inamisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 01 august 2018 recursul declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinînd materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Ministerul Justiției al R. Moldova întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 10 martie 2017 Ministerul Justiției al R. Moldova a depus cererea de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității prin care a solicitat anularea deciziei nr. 439/16 din 23 septembrie 2016.

Ulterior, prin hotărîrea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a respins ca fiind depusă peste termen cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Justiției al R. Moldova împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ.

Prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de către Ministerul Justiției al R. Moldova, fiind menținută hotărîrea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd legalitatea deciziei contestate cu recurs, prin prisma respectării normelor de drept procedural și material, consideră că instanța de apel a emis o soluție prematură, deoarece nu a analizat complet și sub toate aspectele, modalitatea de contestare a deciziilor emise de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs consideră oportun de a scoate în evidență prevederile pct. 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, care statuează expres că decizia Consiliului poate fi contestată în instanța de contencios administrativ. Decizia rămasă definitivă este un act oficial, executoriu pentru subiecții vizați.

Totodată, instanța de recurs menționează că în Ghidul pentru autoritățile publice locale în domeniul prevenirii și combaterii discriminării, este stabilit că decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, poate fi contestată în instanța de contencios administrativ.

Partea care nu este de acord cu decizia Consiliului o poate contesta prin depunerea unei cereri prelabile către Consiliu, în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei. Cererea prelabilă poate fi depusă personal sau prin poștă.

Dovada înaintării în termen a cererii prelabile se face prin avizul de recepție poștală a deciziei care se anexează la cererea prelabilă.

Cererea prelabilă se examinează de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiționarului.

Instanța de recurs accentuează că legiuitorul în Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, Capitolul IV, a stabilit procedura examinării acțiunii în contenciosul administrativ.

Prin urmare, în conformitate cu art. 14 din Legea precitată, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel. Termenul de 30 de zile specificat la alin. (1) nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție punctează că este incontestabil că în cazul contestării deciziilor Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, urmează a fi respectată calea prealabilă.

În continuare, instanța de recurs menționează că derularea contestării deciziei Consiliului începe cu recepționarea actului respectiv.

Prin urmare, în referința depusă în prima instanță de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității este invocat faptul că Ministerul Justiției al R. Moldova ar fi recepționat decizia contestată la 17 noiembrie 2016, anexînd în acest sens copia avizului de recepție (f.d. 38).

Instanța de recurs, punctează că din avizul de recepție menționat nu este clar ce act concret a fost expedit și recepționat de Ministerul Justiției al R. Moldova or, avizul de recepție respectiv nu conține nici o mențiune în acest sens și respectiv nu confirmă că anume decizia nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 a fost expedită și recepționată de Ministerul Justiției al R. Moldova.

Totodată, la dosar este anexat extrasul de pe pagina web a Ministerului Justiției al R. Moldova prin care se confirmă cert faptul că recurentul a recepționat decizia contestată la 02 ianuarie 2017, ora 16.29 (f.d. 7).

Cu respectarea prevederilor art. 14 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, în interiorul termenului de 30 zile, la 16 ianuarie 2017, Ministerul Justiției al R. Moldova a înaintat cerere prealabilă Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, solicitînd revocarea deciziei nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 (f.d. 9).

La 15 februarie 2017, Ministerul Justiției al R. Moldova a recepționat răspunsul la cererea prealabilă prin care a fost informat despre refuzul în satisfacerea cererii (f.d. 6).

Conform art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Prin urmare, în interiorul termenului respectiv, la 10 martie 2017 Ministerul Justiției al R. Moldova a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva

Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 439/16 din 23 septembrie 2016.

În acest sens se rețin ca fiind întemeiate și argumentele recurentului ce țin de netardivitatea acțiunii.

Astfel, în corespundere cu prevederile art. 12 al Codului de procedură civilă, instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

Potrivit art. 123 alin. (2) Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Așadar, instanța de recurs evidențiază că potrivit constatărilor din decizia Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2018, concluziile instanțelor inferioare asupra faptului omiterii de reclamant a termenului de adresare în justiție cu acțiunea de anulare a actului administrativ sunt neîntemeiate or, reclamantul înaintînd acțiunea în judecată la 10 martie 2017 nu a omis termenul de adresare în judecată, prin urmare instanța de apel urmînd să se expună asupra fondului cauzei.

Totodată, Colegiul menționează că aceste constatări făcute în instanța superioară au caracter irevocabil pentru părți și asupra lor se răsfrînge principiul Res judicata (finalitatea hotărârilor judecătorești).

CtEDO în jurisprudența sa constantă a ridicat la nivel de principiu securitatea raporturilor juridice, astfel unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cauza Brumărescu vs Romania, hotărârea din 28 octombrie 1999).

Instanța de recurs reține că odată ce chestiunea tardivității acțiunii dedusă judecării a fost examinat în mod irevocabil, în același proces, de către instanța superioară, o soluționare repetată al acestor argumente sau chiar emiterea unei soluții contradictorii celei luate anterior, ar încălca grav principiul securității raportului juridic. Rolul unei instanțe superioare este tocmai rezolvarea conflictelor de jurisprudență, evitarea divergențelor și asigurarea aplicării uniforme a legii.

La fel, Colegiul lărgit atestă că emiterea unor decizii contradictorii în cazuri similare provenind din aceeași instanță, subminează încrederea publicului în sistemul judiciar, elemente notate de CtEDO în jurisprudența sa (cauza Beian vs România, hotărâre din 06 decembrie 2007, cauza Tudor Tudor vs România, hotărâre din 24 Martie 2009 și cauza Iordan Iordanov și Alții vs Bulgaria, hotărâre din 2 iulie 2009), această încredere fiind una dintre componentele esențiale ale

unui Stat de drept.

În astfel de circumstanțe, instanța de recurs reține că acțiunea respectivă a fost înaintă în justiție cu respectarea căii prealabile și a termenelor cuprinse în Legea contenciosului administrativ, iar instanțele ierarhic inferioare eronat au respins acțiunea dată ca fiind depusă cu omiterea termenului.

Colegiul menționează că pentru a elucida sub toate aspectele circumstanțele ce țin de calea prealabilă legiuitorul a indicat expres în anumite acte normative când urmează a fi contestat actul administrativ direct în instanța de judecată.

Astfel, Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești prevede expres în art. 18 alin. (9) că ordinul privind suspendarea activității poate fi contestat în modul prevăzut de lege, fără a fi necesară o procedură prealabilă.

Potrivit art. 19 alin. (2) din aceeași lege, ordinul privind încetarea activității poate fi atacat în instanță de judecată fără a fi necesară o procedură prealabilă, iar conform art. 24 alin. (7), decizia Colegiului disciplinar poate fi contestată, fără a fi necesară procedura prealabilă, în instanța de judecată în a cărei jurisdicție își are sediul Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, în termen de 30 de zile de la comunicare, în modul prevăzut la art. 23¹ alin. (6).

Totodată, sunt esențiale în acest sens și prevederile Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, care în art. 69 alin. (1) prevede că în cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, încunoștințând de îndată autoritatea locală emitentă.

Prin urmare, din textul pct. 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, se distinge necesitatea respectării căii prealabile în procesul contestării deciziilor Consiliului.

Astfel, Colegiul punctează că elucidarea circumstanțelor indicate mai sus, este esențială pentru soluționarea corectă și justă a litigiului, însă instanțele ierarhic inferioare au tratat aceste aspecte superficial, atitudine care generează încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Instanța de recurs precizează faptul că la rejudecare instanța de apel, pentru elucidarea tuturor circumstanțelor și pentru adoptarea unei decizii legale, urmează să respecte normele stabilite în actele normative indicate mai sus.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Conform art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea

circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se va înlătura omisiunile admise, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova, a casa decizia instanței de apel, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova.

Se casează decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Justiției al R. Moldova împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Iurie Bejenaru

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Victor Burduh